

Súd: Krajský súd Banská Bystrica
Spisová značka: 17Co/59/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 6220201722
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 12. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Dušan Ďurian
ECLI: ECLI:SK:KSBB:2021:6220201722.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Banskej Bystrici, ako súd odvolací, v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Dušana Ďuriana a sudcov JUDr. Zity Nagypálovej a JUDr. Ľubomíra Šablu, ako členov senátu, v spore žalobcu Ing. S. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo T. X., D. č. XX, proti žalovanej J. R., rod. R., nar. XX.XX.XXXX, bytom vo T. X., M. R. T. č. 5, zastúpenej H.. Zuzanou Šimovou, PhD., LL.M., advokátkou so sídlom v Lučenci, M. Rázusa č. 32, o zaplatenie 8.298,- € z titulu náhrady škody, o zaplatenie 20.300,- € z titulu nemajetkovej ujmy a o iné, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Okresného súdu Veľký Krtíš č.k. 11C/33/2020-134 zo dňa 15.06.2021, ako súdu prvej inštancie, takto

rozhodol:

Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e**.

Žalobca je **p o v i n n ý** nahradiť žalovanej trovy odvolacieho konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu prvej inštancie o určení výšky trov odvolacieho konania žalovanej.

Návrh žalobcu na spojenie vecí **z a m i e t a**.

o d ô v o d n e n i e :

1. Stručný obsah napadnutého rozhodnutia (§ 393 ods. 2 prvá veta prvá rubrika Civilného sporového poriadku; ďalej len „C.s.p.“).

1.1 Napadnutým rozsudkom súd prvej inštancie konanie v časti o zaplatenie sumy 8.298,- € z titulu náhrady škody zastavil (prvý výrok), v prevyšujúcej časti žalobu žalobcu zamietol (druhý výrok) a žalobcovi uložil povinnosť nahradiť žalovanej trovy konania v rozsahu 100 %, do troch dní od právoplatnosti uznesenia súdu o určení výšky náhrady trov konania (tretí výrok).

1.2 Súd prvej inštancie vychádzal pri rozhodovaní zo skutkového stavu zisteného vykonaným dokazovaním a právneho posúdenia veci, podľa ktorého predmetom konania v prejednávanej spore bol nárok na zaplatenie náhrady škody, nárok na náhradu nemajetkovej ujmy a uloženie povinnosti žalovanej zdržať sa zásahov a psychických atakov; súd prvej inštancie dospel k názoru, že prejednávaniu žaloby v časti o zaplatenie sumy 8.298,- € z titulu náhrady škody bráni neodstrániteľná prekážka skôr začatého konania (litispendencia) podľa § 159 C.s.p., pretože žalobca totožný nárok na základe totožných skutkových tvrdení uplatnil aj v konaní vedenom pod sp. zn. 3Pc/15/2016 o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva žalobcu a žalovaného, ktoré začalo skôr ako konanie v prejednávanej spore, preto súd prvej inštancie konanie v tejto časti zastavil; súd prvej inštancie ďalej dospel k záveru, že žalobcovi sa nepodarilo preukázať splnenie podmienok na vznik zodpovednosti žalovanej za tvrdenú nemajetkovú ujmu spôsobenú tvrdeným zásahom do osobnosti žalobcu, pretože z dokazovania nevyplýval záver o vedomosti žalovanej o takých zdravotných prekážkach, ktoré by bránili donoseniu dieťaťa, tiež neboli preukázané ani tvrdenia žalobcu o psychických útokoch žalovanej na jeho osobu;

súd prvej inštancie preto dospel k záveru, že „na základe uvedeného je možné konštatovať, že žalobca nepreukázal žiadny zo zákonných predpokladov vzniku nároku na peňažnú satisfakciu nemajetkovej ujmy (neoprávnenosť zásahu do práva ochranu osobnosti, nemajetkovú ujmu na osobnosti a príčinnú súvislosť), čím žalobe nebolo možné vyhovieť, preto súd žalobu v uvedenej časti zamietol“; vo vzťahu k vznesenej námietke premlčania uplatneného nároku súd prvej inštancie uviedol, že „žalovaná sa voči žalobnému nároku na zaplatenie nemajetkovej ujmy v sume 20.300,- € (bod 1/ žaloby) bránila vznesenou námietkou premlčania; právo na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch sa podľa ustanovenia § 101 Občianskeho zákonníka premlčuje v trojročnej premlčacej dobe, ktorá plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz; pre začiatok plynutia objektívnej premlčacej doby bol rozhodujúci moment, kedy došlo k neoprávnenému zásahu, ktorý bol objektívne spôsobilý porušiť alebo ohroziť osobnostné práva žalobcu a viedol k nemajetkovej ujme; premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy došlo k neoprávnenému zásahu (rozhodnutia Najvyššieho súdu SR sp. zn. 5Cdo 265/2009, sp. zn. 2Cdo/194/2011); podľa tvrdení žalobcu k neoprávneným zásahom malo dochádzať pred uzavretím a počas trvania manželstva, t.j. dávno pred podaním predmetnej žaloby na súd; súd mal obsahom žaloby a písomných podaní žalobcu preukázané, že žalobca v čase pred rozvodom manželstva (pred 01.03.2016) mal vedomosť o skutočnostiach, že došlo k ním uvádzaným neoprávneným zásahom do jeho práv (viď č.l. 40 spisu) tým, že žalovaná mu mala zatajiť skutočnosť o svojom zdravotnom stave, rovnako tým, že ho psychicky atakovala preto v roku 2016 bol nútený navštíviť psychologičku; z uvedeného vyplýva záver, že nárok žalobcu (ak by vznikol) by bol premlčaný v trojročnej všeobecnej premlčacej dobe, ktorá uplynula už 03/2019, pričom žaloba bola podaná na súd dňa 13.10.2020; vzhľadom na opodstatnenú námietku premlčania by žalobe žalobcu na kompenzáciu nemajetkovej ujmy rovnako nebolo možné vyhovieť“; súd prvej inštancie za nedôvodný považoval aj uplatnený nárok na upustenie od neoprávnených zásahov do osobnosti žalobcu; nakoniec súd prvej inštancie uviedol, že „nevyhovelo návrhom na dokazovanie zabezpečením zdravotnej dokumentácie žalovanej, výsluchmi rodičov žalovanej, znaleckým dokazovaním zdravotného stavu žalovanej a návrhom na psychologické a psychiatrické vyšetrenie žalovanej, pretože uvedené považoval za neopodstatnené vzhľadom na účelnosť a hospodárnosť súdneho konania; listinné dôkazy pripojené k žalobe vytvárajú primeraný a dostatočný podklad pre rozhodnutie súdu k tomu, aby spoľahlivo mohol zistiť skutkový a právny stav predmetnej veci“; na základe uvedeného súd prvej inštancie v prevyšujúcej časti zamietol.

1.3 Súd prvej inštancie rozhodol s poukazom na ustanovenia § 11, § 13 ods. 1 a 2, § 101 Občianskeho zákonníka v spojení s § 159 C.s.p.; o trovách konania rozhodol podľa § 255 ods. 1 C.s.p. a plne úspešnej žalovanej priznal proti žalobcom nárok na náhradu trov konania v plnom rozsahu.

2. Podstatné zhrnutie skutkových tvrdení a právnych argumentov strán v odvolacom konaní (§ 393 ods. 2 prvá veta druhá rubrika C.s.p.).

2.1 Proti rozsudku súdu prvej inštancie podal žalobca včas odvolanie zo dňa 11.07.2021 (č.l. 146-150 spisu); rozsudok súdu prvej inštancie napadol v celom rozsahu; vyjadrili názor, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ C.s.p.) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.); v podanom odvolaní podrobne argumentoval, že „súd prvej inštancie vychádzal z chaotického, nelogického, nepravdivého, neobjektívneho a zavádzajúceho jediného dôkazu, nálezu zo dňa 14.01.2020, v ktorom samotný záver tohto dôkazu odporuje objektivite ako aj logike (ak svedok nevidel zdravotnú dokumentáciu žalovanej, tak nemôže predsa v náleze tvrdiť, že zo zdravotnej dokumentácie nezistil nič závažné); na samotnom súdnom pojednávaní 3Pc/15/2016 predvolaný svedok MUDr. U. bol usvedčený a aj sa priznal (viď. zvukový záznam), že J. R. chodila k nemu do ambulancie na odborné gynekologické vyšetrenie bez zdravotnej dokumentácie, čím na tomto súdnom konaní ako svedok dokázateľne krivo svedčil; tak potom vo svojom náleze ako mohol tvrdiť, že zo zdravotnej dokumentácie nenasvedčovalo nič, keď zdravotnú dokumentáciu J. R. ani nevidel“; žalobca preto trval na svojom návrhu na doplnenie dokazovania vyžiadaním kompletnej zdravotnej dokumentácie žalovanej; ďalej argumentoval, že „J.. U. potvrdil, že (žalovaná) netrpela a netrpí ochorením, ktoré by jej bránilo donosiť plod; rovnako vyšetrenia, ktoré podstúpila nepreukázali jej nemožnosť otehotnieť, resp. donosiť dieťa; je to evidentné a dokázateľné zavádzanie, veď práveže na základe toho, že žalovaná nemohla otehotnieť podstúpila najprv sono vyšetrenie u J.. U., ktorý potvrdil, že dôvodom nemožnosti otehotnenia sú zrasty vajcovodov a z tohto dôvodu nedostane sa vajíčko do maternice J. R.; na základe zistenia tejto skutočnosti J.. U. navrhol operáciu, odstránenie zrastov vajcovodov; lenže pri operácii bolo zistené, že žalovaná nemá len zrasty, ktoré z nej odstránili, čo bol

dôvod nemožnosti ju otehotniť, ale v maternici má aj cysty a myómy, ktoré v prípade otehotnenia, či už spontánne alebo umelým oplodnením by udusili, zabili počatý plod, ktoré podľa nálezu takisto zo žalovanej boli odstránené; tieto skutočnosti J. R. pred svojím manželom zámerne a vedome, cielene zatajila a tvrdila, že podozrenie na zrasty vajcovodov sa nepotvrdili a že bola operovaná len na slepé črevo; J.. U., ktorý operáciu vykonal, zakázala žalovaná žalobcu poinformovať na čo všetko bola operovaná, ktorý takisto tvrdil, že jeho podozrenie na zrasty sa nepotvrdili a že bola žalovaná operovaná na slepé črevo; čo to je, keď nie zámerné, vedomé uvedenie žalobcu do omylu a teda jasný a cielený podvod s úmyslom, aby žalobca naďalej bol podvádzaný a klamaný“; vo vzťahu ku skutkovým zisteniam súdu prvej inštancie z vykonaných dôkazov žalobca uviedol, že „súd tvrdí, že J.. U. disponoval aktuálnou informáciou o zdravotnom stave žalovanej a popritom v predchádzajúcej stati konštatuje, že svedok nemal k dispozícii zdravotnú dokumentáciu žalovanej, čo je v rozpore medzi skutkovým stavom a tvrdením súdu; súd absolútne nebral do úvahy logické uvažovanie pri hodnotení dôkazov a nepovažoval vyhovieť žalobcovi na vypracovanie znaleckého posudku s odôvodnením na hospodárnosť dokazovania; tu ide o hospodárnosť žalovanej a nie na hospodárnosť a spravodlivé zabezpečenie a vyhodnotenie dôkazov; pretože je evidentný rozpor v samotnom náleze ako aj medzi samotným svedčením, preto som navrhol súdu vypracovať znalecké dokazovanie; znalecké dokazovanie by zabezpečil, ale žiadny znalec bez

úplnej zdravotnej dokumentácie, ako aj bez operačného protokolu z roku 2001 neprijal objednávku na vypracovanie súdnoznaleckého posudku“; vo vzťahu k premlčaniu uplatneného nároku žalobca na viacerých miestach odvolania postupne uviedol, že „súd argumentuje tým, že už v samotnom rozvodovom konaní som také niečo naznačil a už vtedy som mohol konať a preto doba premlčania sa ráta od tohto termínu; nuž, vtedy som vychádzal len z informácii od známych a susedovcov, ktorí tvrdili, že oni vedeli, že J. R. je predsa neplodná; na základe týchto informácií som podal trestné oznámenie na tunajší OR PZ; OČTK ma vtedy odbil tým, že takéto dôkazy nie sú postačujúce; na základe dôkazu, nálezu som žiadal obnoviť konanie a výsledok ešte stále nie je jasný; doba skutku, trestných činov tým pádom nebola premlčaná a aj keby bola, skutky z vraždy embryí ako aj podvody sa predsa stali; premlčacia doba je dôležitá pre vyšetrovateľa, ale nie pre sudcu, ktorý má rozhodovať o tom, či skutok sa stal alebo nie a nie o tom, či procesná strana má byť braná k trestnoprávnej zodpovednosti; na súdnom konaní v januári 2020 na základe dôkazu, nálezu som zistil načo všetko moja bývalá manželka bola operovaná a presvedčil som sa, že naozaj nemohla otehotniť a aj keby bola trebárs vložením embryí, tak cysty a myómy by aj tak udusili, zabili počatý plod; premlčacia doba podľa môjho názoru sa má počítať od toho dátumu, ako poškodený zistil, že žalovaná ho podviedla, oklamala a to je 01/2020; vzhľadom k tomu, ako to tvrdí aj súd, že žalobca už v čase pred rozvodom (01.03.2016) mal vedomosť, tušenie, že zo strany žalovanej došlo vo viacerých prípadoch neoprávneným zásahom do jeho práv a to hlavne tým, že ho psychicky atakovala a preto bol nútený navštíviť psychológa a následne psychiatra dokazuje, že žalobcovi zo strany žalovanej bola spôsobená taká psychická ujma a trauma, ktorá vyžaduje doživotné liečenie“; z uvedených dôvodov žalobca zotrval na svojom návrhu na doplnenie dokazovania, ktoré v závere odvolania podrobne špecifikoval; žalobca v podanom odvolaní výslovne neurobil žiadny návrh na rozhodnutie odvolacieho súdu, v závere odvolania však navrhol „tento súdny spis pripojiť k súdному spisu 3Pc/15/2016, ktorý je vedený na tomto súde a práveže výsledok tohto súdneho konania má rozhodujúci vplyv na vypořádanie BSM po rozvode manželstva“.

2.2 Žalovaná vo vyjadrení zo dňa 02.08.2021 (č.l. 158-159 spisu) prostredníctvom svojej právnej zástupkyne k odvolaniu žalobcu uviedla, že odvolanie považuje za zmätočné; žalobca namieta, že súd prvej inštancie prihliadol na listinný dôkaz zo dňa 14.01.2020, ktorý považuje za „chaotický, nelogický, nepravdivý, neobjektívny a zavádzajúci“, pričom však tento dôkaz predložil práve žalobca a chcel ním preukázať dôvodnosť svojho nároku; za nepravdivé považovala tvrdenia žalobcu o svedkovi J.. U., ktorý nebol podľa nej usvedčený zo žiadneho podvodu a jeho vyjadrenia ohľadne zdravotného stavu žalovanej neboli žiadnym spôsobom vyvrátené; pokiaľ žalobca poukazuje na súdne konanie vedené pod sp. zn. 3Pc/15/2016 uviedla, že ide o konanie o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov, ktoré nijako nesúvisí s prejednávanou vecou, avšak v tomto konaní sa žalobca do masy BSM domáhal započítania tzv. ujmy, ktorá mu mala vzniknúť v spojení s umelým oplodnením žalovanej, pričom v uvedenom konaní bolo preukázané, že žalovaná nemala počas manželstva zdravotné obmedzenie, ktoré by jej znemožnilo donosiť ľudský plod a už vôbec nebolo preukázané, že by žalovaná mala o takomto obmedzení vedomosť; žalobca svoje tvrdenia v prejednávanej spore žiadnym spôsobom nepreukázal a nebolo preukázané ani jeho tvrdenie, že sa žalovaná na Y. podrobila umelému prerušeniu tehotenstva; naopak z výpisu zo zdravotnej dokumentácie J.. F. vyplynulo, že sa žalovaná podrobila laparoskopii a laparotomii, ktoré lekárske zákroky mali práve dopomôcť k úspešnému otehotneniu a

donoseniu ľudského plodu; z dokazovania v rámci konania sp. zn. 3Pc/15/2016 jednoznačne vyplynulo, že lekári J.. U. a J.. F. sa zjednotili na tom, že u žalovanej bolo možné donosenie ľudského plodu a že netrpela žiadnym ochorením, ktoré uvádza žalobca; samotný žalobca tvrdil, že aj lekár J.. X. potvrdil, že žalovaná má v poriadku vajíčka; z uvedeného vyplýva, že žalobca nehovorí pravdu a tvrdené skutočnosti sú len umelo vykonštruované, jeho tvrdenia nemajú žiaden relevantný základ a neexistuje žiadny dôkaz, ktorý by čo i len čiastočne potvrdzoval tvrdenia žalobcu; súd prvej inštancie preto postupoval správne, keď nevykonal ďalšie dokazovanie navrhnuté žalobcom, pretože by to bolo ne hospodárne; stotožnila sa aj s názorom súdu prvej inštancie, že žalobca nepreukázal neoprávnený zásah do jeho právneho postavenia a neboli naplnené ani ďalšie zákonné podmienky jej zodpovednosti zatvrdené zásahy; na záver uviedla, že sa stotožňuje aj vyhodnotením jej námietky premlčania uplatneného nároku, pričom nárok žalobcu bol podľa nej premlčaný už v rokoch 2005 až 2006, t.j. tri roky po umelom oplodnení; pokiaľ žalobca tvrdil, že „premlčacia doba je dôležitá pre vyšetrovateľa, ale nie pre sudcu a má sa počítať od dátumu, kedy ako poškodený zistil, že ho žalovaná mala klamať“ uviedla, že žalobca si účelovo vyfabuloval jeho „skutkové poznatky“ a nikdy neosvedčil „jeho zistenia“; je zrejme, že žalobca nemá právne vedomie o inštitúte náhrady nemajetkovej ujmy ani o premlčaní, ktoré je pri nemajetkovej ujme upravené tak, že premlčacia doba plynie dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo; žalovaná preto uviedla, že zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach, súd prvej inštancie postupoval zákonným spôsobom a skutkovo a právne vec správne posúdil a stotožňuje sa so všetkými výrokmi napadnutého rozsudku; na základe uvedeného navrhla potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.3 Žalobca v odvolacej replike zo dňa 11.08.2021 (č.l. 167-169 spisu) zopakoval svoju odvolaciu argumentáciu; k vyjadrenou žalovanej uviedol, že v podanom odvolaní podrobne a jasne vysvetlil, čoho sa domáha, a to najmä zrušenia rozsudku súdu prvej inštancie a zabezpečenia zdravotnej dokumentácie žalovanej od 15 rokov a operačného protokolu z roku 2001 (odstránenie zrastov, cýst a myómov); zotrval na svojom názore, že nález zo dňa 14.01.2020 je chaotický a jedno tvrdenie odporuje druhému, pretože je zrejme, aké operačné zákroky boli žalovanej vykonané; argumentoval, že ak podľa J.. U. mohla žalovaná spontánne otehotnieť, prečo tvrdil, že podľa sonografického vyšetrenia má žalovaná zrasty vajcovodov, vajíčko sa nedostane do maternice a preto je potrebné vykonať predmetný operačný zákrok; ďalej okrem odstránenia zrastov vajcovodov vykonaj aj odstránenie cýst a myómov z maternice; ako teda mohol po vykonaní uvedených operačných úkonov v náleze zo dňa 14.01.2020 konštatovať, že žalovaná mohla spontánne otehotnieť alebo umelým oplodnením, keď uvedené stanovisko je v rozpore s vykonanými operačnými úkonmi; zdôraznil, že predmetný nález zo dňa 14.01.2020 mu spôsobil psychický šok a traumy, pretože sa po devätnástich rokoch dozvedel na čo a z akého dôvodu bola v roku 2001 operovaná žalovaná ako jeho manželka; J.. U. na pojednávaní v rámci konania sp. zn. 3Pc/15/2016 dosvedčil, že žalovaná ho presvedčila, aby ho ako manžela neinformovali o vykonaných skutočných úkonoch, ale aby zhodne tvrdili, že žalovaná nemala žiadne zrasty, cysty a myómy a odstránili jej len slepé črevo, čo podľa nálezu nebola pravda, čím žalobcu zámerne, vedome a cielene spoločne podviedli a uviedli do omylu; vyjadril názor, že žalovaná úspešne zavádza súd, keď stále tvrdí, že počas manželstva nemala zdravotné obmedzenia, ktoré by jej znemožnili donosiť ľudský plod, pretože nie je zrejme, z akého dôvodu bola operovaná v roku 2001; z dokazovania podľa neho vyplynul záver, že žalovaná ho v roku 2001 zámerne, vedome a cielene podviedla a uviedla do omylu tým, že ho neinformovala o skutočne vykonaných operačných krokoch; vyjadril názor, že žalovaná už pred uzavretím sobáša v roku 1989 vedela o tom, že nikdy nebude môcť vyvolať alebo porodiť dieťa; žalovaná ho týmto spôsobom držala v omyle až do januára 2020, čím vykonala neoprávnený zásah do právneho postavenia žalobcu, ktorý bol objektívne spôsobilý zasiahnuť do morálnej integrity žalobcu a spôsobiť mu majetkovú aj nemajetkovú ujmu tak, že bol nútený navštíviť psychológa a následne psychiatra, ktorého navštevuje dodnes a je odkázaný na doživotnú liečbu za podvody a vedomé zabitie embryí žalovanou; pokiaľ ide o premlčanie uplatneného nároku uviedol, že na premlčanie sú tri roky od zistenia podvodu, teda od januára 2020 a niet pochýb o tom, že žalovaná žalobcu podviedla v rozpore s dobrými mravmi zo ziskuchtivosti; z uvedených dôvodov zotrval na svojom návrhu, aby žalovaná predložila svoju úplnú zdravotnú dokumentáciu a operačný protokol z roku 2001 za účelom vypracovania znaleckého posudku na vyvrátenie tvrdenia J.. U. o tom, že žalovaná mohla byť spontánne oplodnená, pričom teraz nie už na základe klebiet, ale jedine zo zdravotnej dokumentácie bude jasné, že od samého začiatku, t.j. od roku 1989 nemohla žalovaná otehotnieť a teda si nemohla so žalobcom založiť rodinu; uzavrel, že nesúhlasí s napadnutým rozsudkom, ktorým došlo k zmareniu dokazovania, pretože súd neumožnil žalovanú usvedčiť z podvodu a klamstva vypracovaním súdnoznaleckého posudku; na základe uvedeného navrhol zrušenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

2.4 Žalovaná v odvolacej duplike zo dňa 08.09.2021 (č.l. 174 spisu) prostredníctvom svojej právnej zástupkyne uviedla, že z vyjadrenia žalobcu nevyplývajú žiadne nové skutočnosti, pretože žalobca opakuje svoje tvrdenia, na ktoré nepredložil žiaden objektívny dôkaz, preto nepovažuje za potrebné sa k týmto opakujúcim sa tvrdeniam žalobcu vyjadrovať a zotrváva na svojich doterajších vyjadreniach; navyše vyjadrila názor, že žalobca evidentne nerozumie významu a účelu asistovanej reprodukcie a nie je znály celej odbornej problematiky z oblasti gynekológie, napriek tomu má potrebu sa k tejto téme vyjadrovať, hoci sa k nej vyjadrili fundovaní lekári; zo všeobecných laických poznatkov možno konštatovať, že jednou z možných príčin nemožnosti otehotnieť sú práve vzniknuté myómy, cysty a zrasty v maternici ženy, ktorými počas života trpí nespočetné množstvo žien; tieto zdravotné problémy nie sú dané od narodenia, získavajú sa počas života a bežnou praxou je, že musí dôjsť najprv k ich odstráneniu, aby existovala „šanca“ na úspešné otehotnenie a donosenie dieťaťa; žalovaná sa takémuto zákroku podrobila, pretože mala záujem na odstránení všetkých zdravotných problémov, ktoré by bránili jej otehotneniu; zdôraznila, že lekári z praxe J.. U. a J.. F. zhodne konštatovali, že netrpela žiadnym vrodeným ochorením, ktoré by bránilo otehotneniu a donoseniu ľudského plodu a mala všetky predpoklady, aby bola asistovaná reprodukcia úspešná; na záver uviedla, že žalobcov názor na premlčanie je nesprávny a nie je podložený žiadnym zákonným ustanovením; na základe uvedeného navrhla potvrdenie napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie.

3. Dôkazy vykonané v odvolacom konaní a ich vyhodnotenie (§ 393 ods. 2 prvá veta tretia rubrika C.s.p.).

3.1 V prejednávanej spore nevykonal odvolací súd v odvolacom konaní žiadne dôkazy a pri rozhodovaní bol viazaný skutkovým stavom tak, ako ho zistil súd prvej inštancie (§ 383 C.s.p.).

4. Zistený skutkový stav a právne posúdenie veci s prípadným odkazom na ustálenú rozhodovaciu prax (§ 393 ods. 2 prvá veta štvrtá rubrika C.s.p.).

4.1 Krajský súd, funkčne príslušný na rozhodnutie o odvolaní podľa § 34 C.s.p., preskúmal vec bez potreby nariadenia odvolacieho pojednávania podľa § 385 ods. 1 C.s.p. len v rozsahu odvolania podľa § 379 C.s.p. a z dôvodov vymedzených v odvolaní podľa § 380 ods. 1 C.s.p. a rozsudok súdu prvej inštancie podľa § 387 ods. 1 a 2 C.s.p. ako vecne správny potvrdil.

4.2 Podľa § 387 ods. 1 C.s.p., odvolací súd rozhodnutie súdu prvej inštancie potvrdí, ak je vo výroku vecne správne.

4.3 Podľa § 387 ods. 2 C.s.p., ak sa odvolací súd v celom rozsahu stotožňuje s odôvodnením napadnutého rozhodnutia, môže sa v odôvodnení obmedziť len na skonštatovanie správnosti dôvodov napadnutého rozhodnutia, prípadne doplniť na zdôraznenie správnosti napadnutého rozhodnutia ďalšie dôvody.

4.4.1 Odvolanie žalobcu nie je dôvodné.

4.4.2 Odvolací súd preskúmal všetky podstatné odvolacie námietky žalobcu ako aj predchádzajúce konanie spolu s napadnutým rozsudkom súdu prvej inštancie a udáva, že sa v plnom rozsahu stotožňuje so skutkovými a právnymi závermi súdu prvej inštancie vo vzťahu k splneniu zákonných podmienok na čiastočné zastavenie konania z dôvodu prekážky skôr začatého konania (litispendencia) a súčasne vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu z dôvodu premlčania uplatneného nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, v tomto smere (a v tomto rozsahu) si osvojuje dôvody napadnutého rozsudku súdu prvej inštancie a v zmysle § 387 ods. 2 C.s.p. na tieto v plnom rozsahu poukazuje; na zdôraznenie správnosti napadnutého rozsudku a reagujúc na odvolacie dôvody odvolací súd udáva, že súd prvej inštancie na základe vykonaných dôkazov dospel k správnym skutkovým zisteniam, na ktoré aplikoval správne ustanovenie právneho predpisu (o splnení podmienok na čiastočné zastavenie konania a o premlčaní uplatneného nároku) a súčasne vec správne právne posúdil; z dôvodu, že odvolací súd je rozsahom a dôvodmi odvolania viazaný (§ 379 C.s.p.; § 380 C.s.p.), pri posudzovaní veci sa zaoberal len námietkami uvedenými v odvolaní a procesným postupom súdu prvej inštancie, ktorý predchádzal vydaniu napadnutého rozsudku z hľadiska, či došlo k vadám, ktoré sa týkajú procesných podmienok (§ 380 ods. 2 C.s.p.).

4.4.3 Odvolací súd sa po preskúmaní veci stotožnil so záverom súdu prvej inštancie, že v prejednávanej spore boli splnené zákonné podmienky na zamietnutie žaloby žalobcu z dôvodu premlčania uplatneného nároku; preskúmaním veci dospel aj odvolací súd k záveru, že pokiaľ žalobca v prejednávanej spore doručil žalobu na súd dňa 20.12.2019 v spojení s jej doplnením doručeným súdu dňa 29.01.2020 (§ 156 C.s.p.) uplatnil premlčané právo (nárok na náhradu nemajetkovej ujmy uplatnil žalobca proti žalovanej najskôr v rámci konania o vypořádanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov vedeného pod sp. zn. 3Pc/15/2016, ktorý bol uznesením č.k. 3Pc/15/2016-925 zo dňa 26.03.2020 vylúčený na samostatné konanie); zo skutkových tvrdení žalobcu vyplýva, že uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy má svoj základ v tvrdenom zásahu do osobnosti žalobcu (ne)konaním žalovanej, ktorá mala žalobcovi pred uzavretím manželstva zamlčať svoju neplodnosť a súčasne, ktorá sa voči nemu dopúšťala psychického násillia, v dôsledku ktorých skutočností bol nútený dňa 20.12.2016 vyhľadať psychiatra; medzi stranami nebolo sporné, že uplatnený nárok žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch predstavuje majetkové právo, ktoré sa premlčuje (R 58/2014), sporná medzi nimi v tomto smere zostala otázka uplynutia premlčacej doby do podania žaloby na súd; proti uplatnenému nároku žalobcu na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch (20.300,- €) vznikla žalovaná námietka premlčania, na ktorú súd prvej inštancie prihliadol a žalobu žalobcu (po čiastočnom zastavení konania) zamietol; žalobca so zamietnutím žaloby nesúhlasil a v podstate sa bránil tvrdením, že k začiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy došlo v jeho prípade až na základe oboznámenia sa s nálezom zo dňa 14.01.2020; podľa názoru odvolacieho súdu však nemala táto skutočnosť na plynutie premlčacej doby žiadny vplyv.

4.4.4 Vo všeobecnosti predstavuje premlčanie kvalifikované uplynutie času, v dôsledku ktorého možno súdnu vymáhateľnosť nároku odvrátiť námietkou premlčania; premlčacou dobou sa rozumie časový úsek, v ktorom musí byť právo vykonané, inak môžu nastať účinky premlčania; premlčacia doba je ustanovená konkrétnym časovým úsekom, ktorý má určený začiatok plynutia; dĺžku premlčacej doby určuje zákon a pod sankciou neplatnosti nemožno túto dobu zmeniť ani dohodou strán; premlčaním právo nezaniká, iba sa závažne oslabuje; uplatnenie námietky premlčania spôsobuje zánik súdnej vymáhateľnosti, v dôsledku čoho súd premlčané právo nemôže priznať; ak uplynula zákonom ustanovená premlčacia doba na uplatnenie práva a oprávnená osoba počas plynutia premlčacej doby na príslušnom orgáne svoje právo neuplatnila, vzniká povinnej osobe právo vzniesť námietku premlčania uplatneného nároku; dôvodné vznesenie námietky premlčania v civilnom sporovom konaní má za následok nepriznanie nároku zo strany súdu; zo zásady hospodárnosti konania vyplýva, že v prípade vznesenia námietky premlčania súd prednostne posudzuje jej dôvodnosť, nakoľko dôvodne vznesená námietka premlčania uplatneného nároku vedie k rýchlemu vydaniu rozhodnutia vo veci samej bez potreby vykonávania ďalších dôkazov; pritom platí, že súd sa v civilnom sporovom konaní môže zaoberať vznesenou námietkou premlčania bez toho, aby skúmal samotnú existenciu subjektívneho práva veriteľa (existenciu uplatneného nároku); súdna prax (R 29/1983) v takomto prípade uprednostňuje hľadisko procesnej ekonomie, preto ak súd zistí, že uplatnené právo žalobcu je premlčané a žalovaný vzniesol námietku premlčania (t.j. zanikla súdna vymáhateľnosť uplatneného nároku) bližšie už neskúma existenciu subjektívneho práva žalobcu.

4.4.5 Odvolací súd neposudzoval, či žalobcovi skutočne vznikol uplatnený nárok na náhradu nemajetkovej ujmy, ale zaoberal sa výlučne dôvodnosťou vznesenej námietky premlčania (predmet odvolacieho konania); pre určenie počiatku plynutia a dĺžku premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy je rozhodujúce ustanovenie § 101 Občianskeho zákonníka, v zmysle ktorého trojročná premlčacia doba na uplatnenie práva plynie odo dňa, keď sa právo mohlo vykonať po prvý raz; počiatok plynutia všeobecnej trojročnej premlčacej doby v prípade náhrady nemajetkovej ujmy je preto viazaný na okamih, kedy došlo k neoprávnenému zásahu objektívne spôsobilému porušiť alebo ohroziť osobnostné práva fyzickej osoby; premlčacia doba začína plynúť dňom nasledujúcim po dni, kedy k takémuto zásahu došlo; k vzniku nemajetkovej ujmy na osobnosti fyzickej osoby môže dôjsť rôznym spôsobom, a to vzhľadom na odlišnú povahu jednotlivých hodnôt osobnosti tvoriacich jej fyzickú a morálnu jednotu; v prejednávanej spore si žalobca uplatnil nárok na nemajetkovú ujmu za poškodenie zdravia s prejavom v psychickej oblasti (duševné útrapy); nemajetková ujma je pritom čisto subjektívnou kategóriou, ktorú (osobitne jej presný okamih vzniku) je v niektorých prípadoch možné preukázať len so značnými ťažkosťami; pri skúmaní premlčania uplatneného nároku žalobcu bolo preto potrebné vychádzať zo skutočností, že tvrdený zásah do osobnosti bol nepochybne dovŕšený vznikom škodlivých následkov u žalobcu v podobe duševných útrap, ktoré si vyžiadali návštevu psychiatra v decembri 2016 (zo správy o psychiatrickom vyšetrení žalobcu zo dňa 20.12.2016 pritom vyplýva, že

žalobca navštívil psychiatra „pre psychické ťažkosti trvajúce už niekoľko mesiacov“, pričom dôvodom malo byť „stroskotanie 20 ročného manželstva, bol podvedený manželkou, ktorá ho oklamala, vydala sa za neho len kvôli majetku a peniazom, (...) naletel jej, lebo bol presvedčený, že budú mať spolu deti, nakoniec nemohla mať deti a museli si osvojiť, nakoniec zistil, že ho len využívala, (...) po rozvode má nesmierne požiadavky finančné, že by si musel zobrať úver, (...) je veľmi frustrovaný situáciou, že ho obrala o všetko, cíti sa reálne ohrozený, cíti sa podvedený a zničený“); aj keď je možné, že tieto následky nevznikli v rovnakom okamihu (túto skutočnosť odvolací súd osobitne neskúmal), podľa uvedeného si ich žalobca bol v celom rozsahu nepochybne vedomý už v okamihu „niekoľko mesiacov“ pred návštevou psychiatra; pre plynutie premlčacej doby na uplatnenie nároku žalobcu je nepodstatné, že následky zásahu do jeho osobnosti (podľa jeho názoru) pretrvávajú; rovnako je pre plynutie premlčacej doby nepodstatné, že z nálezu zo dňa 14.01.2020 sa žalovaný mal dozvedieť ďalšie skutkové okolnosti, ktoré ohľadne dôvodu, ktorý mal spôsobiť zásah do jeho osobnosti, pretože pre začatie plynutia premlčacej doby je rozhodujúci výlučne okamih neoprávneného zásahu do osobnosti (z hľadiska prejednávaneho sporu vznik duševných útrap) a nie jeho prípadné preukázanie; súd prvej inštancie preto dospel k správne záveru, že trojročná premlčacia doba na uplatnenie nároku žalobcu začala plynúť dávno pred podaním žaloby (pred marcom 2016); nakoľko žalobca doručil žalobu súdu prvej inštancie až dňa 20.12.2019 uplatnil premlčané právo; námietka premlčania uplatneného práva na náhradu nemajetkovej ujmy v peniazoch vznesená žalovanou bola preto dôvodná a súd prvej inštancie vec správne právne posúdil, pokiaľ žalobu žalobcu z tohto dôvodu zamietol, pretože ak sa dlžník premlčania dovoľá, nemožno premlčané právo veriteľovi priznať (§ 100 ods. 1 posledná veta Občianskeho zákonníka); podľa odvolacieho súdu nebolo potrebné stanoviť presný okamih počiatku plynutia premlčacej doby na uplatnenie práva na náhradu nemajetkovej ujmy; je nepochybné, že stanovenie presného okamihu začatia plynutia premlčacej doby by si vyžiadalo ďalšie dokazovanie; podľa názoru odvolacieho súdu je v rozpore so zásadou hospodárnosti konania vykonávať dokazovanie, ktorého výsledkom by mohol byť len záver, že k premlčaniu uplatneného nároku žalobcu došlo prípadne skôr, než to konštatoval súd prvej inštancie v napadnutom rozsudku, pretože by to nemalo vplyv na záver o premlčaní uplatneného nároku; vznesenie námietky premlčania nepovažoval odvolací súd ani za rozporné s dobrými mravmi (§ 3 ods. 1 Občianskeho zákonníka), pretože z dokazovania nevyplývalo žiadne konanie žalovanej, ktoré by bránilo žalobcovi v uplatnení nároku pred márnym uplynutím premlčacej doby; pokiaľ žalobca v podanom odvolaní konkrétne namietal nevykonanie navrhnutých dôkazov (§ 387 ods. 3 C.s.p.), v dôsledku premlčania uplatneného nároku nebolo ani podľa odvolacieho súdu s poukazom na hospodárnosť konania potrebné vykonávať navrhnuté dokazovanie za účelom preukázania existencie tvrdeného nároku, pretože by to nemalo vplyv na záver o splnení podmienok na zamietnutie žaloby o náhradu nemajetkovej ujmy; pre úplnosť odvolací súd udáva, že v prejednávanom spore neboli splnené podmienky na aplikáciu § 114 druhá veta Občianskeho zákonníka, pretože k vzniku duševných útrap žalobcu, ktoré si vyžiadali návštevu psychiatra, malo dôjsť po rozvode manželstva so žalovanou (marec 2016), preto nemožno hovoriť o plynutí premlčacej doby medzi manželmi; na základe uvedeného odvolací súd napadnutý rozsudok súdu prvej inštancie ako vecne správny potvrdil.

4.4.6 Žalobca v podanom odvolaní navrhol, aby odvolací súd spojil prejednávaný spor s konaním o vyporiadanie bezpodielového spoluvlastníctva manželov (3Pc/15/2016), ktorý je podľa zistenia odvolacieho súdu na základe odvolania predložený odvolaciemu súdu na rozhodnutie (sp. zn. 16CoP/34/2021 a sp. zn. 16CoP/35/2021); odvolací súd tento návrh žalobcu ako nedôvodný zamietol (§ 166 ods. 1 C.s.p. v spojení s § 378 ods. 1 C.s.p.), pretože neboli splnené podmienky na spojenie vecí; obidva spory sa síce týkajú totožných strán, ale skutkovo spolu nesúvisia; vzhľadom na rozhodnutie o podanom odvolaní v prejednávanom spore by spojenie vecí nebolo ani hospodárne.

5. Podstatné vyjadrenia strán prednesené v konaní na súde prvej inštancie, s ktorými sa v odôvodnení rozhodnutia nevysporiadal súd prvej inštancie (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 prvá veta C.s.p.).

5.1 V prejednávanom spore odvolací súd v odôvodnení napadnutého rozhodnutia súdu prvej inštancie ani v obsahu spisu neidentifikoval žiadne podstatné vyjadrenia strán, s ktorými by sa súd prvej inštancie nevysporiadal.

6. Podstatné tvrdenia strán uvedené v odvolaní (§ 393 ods. 2 prvá veta piata rubrika C.s.p. v spojení s § 387 ods. 3 druhá veta C.s.p.).

6.1 Žalobca podané odvolanie ťažiskovo odôvodnil tým, že súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností (§ 365 ods. 1 písm. e/ C.s.p.) a súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam (§ 365 ods. 1 písm. f/ C.s.p.); skutkové zistenia ako aj právne posúdenie veci zo strany súdu prvej inštancie vo vzťahu k zamietnutiu žaloby žalobcu v dôsledku premlčania uplatneného nároku sú však podľa odvolacieho súdu správne a obsahom uplatnených odvolacích dôvodov sa ich podľa odvolacieho súdu žalobcovi nepodarilo spochybníť (body 4.4.2 až 4.4.5 odôvodnenia); v dôsledku premlčania uplatneného nároku nebolo ani podľa odvolacieho súdu s poukazom na hospodárnosť konania potrebné vykonávať navrhnuté dokazovanie za účelom preukázania existencie tvrdeného nároku.

7. Na základe uvedeného odvolací súd napadnuté rozhodnutie súdu prvej inštancie ako vecne správne potvrdil a to vrátane závislého výroku o trovách konania pred súdom prvej inštancie (§ 379 písm. a/ C.s.p.), ktorý bol tiež vecne správny a odôvodnený zavinením žalobcu na čiastočnom zastavení konania a úspechom žalovanej v spore v prevyšujúcej časti uplatneného nároku.

8. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa § 396 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého ustanovenia o trovách konania pred súdom prvej inštancie sa použijú aj na odvolacie konanie v spojení s § 255 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci a v spojení s § 262 ods. 1 C.s.p., podľa ktorého o nároku na náhradu trov konania rozhodne aj bez návrhu súd v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Nakoľko žalovaná bola v odvolacom konaní v plnom rozsahu úspešná, priznal jej odvolací súd proti žalobcovi nárok na náhradu trov odvolacieho konania v plnom rozsahu (100 %); z dôvodu vykonateľnosti rozhodnutia o trovách konania formuloval odvolací súd výrok o nároku na náhradu trov odvolacieho konania do povinnosti ich náhrady (porovnaj napríklad uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 6Cdo/222/2016 zo dňa 23.03.2017, sp. zn. 6Cdo/57/2017 zo dňa 30.05.2017, sp. zn. 6Cdo/196/2016 zo dňa 22.06.2017 a sp. zn. 7Cdo/123/2016 zo dňa 04.04.2017). O samotnej výške náhrady trov odvolacieho konania žalovanej rozhodne súd prvej inštancie po právoplatnosti rozhodnutia, ktorým sa konanie končí, samostatným uznesením, ktoré vydá súdny úradník (§ 262 ods. 2 C.s.p.).

9. Toto rozhodnutie prijal senát odvolacieho súdu pomerom hlasov 3 : 0 (§ 393 ods. 2 druhá veta C.s.p.).

Poučenie:

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

- a) sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,
- b) ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,
- c) strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,
- d) v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,
- e) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo
- f) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces (§ 420 C.s.p.).

Dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky,

- a) pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu,
- b) ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo
- c) je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne (§ 421 ods. 1 C.s.p.); dovolanie v prípadoch uvedených v odseku 1 nie je prípustné, ak odvolací súd rozhodol o odvolaní proti uzneseniu podľa § 357 písm. a) až n) C.s.p. (§ 421 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie podľa § 421 ods. 1 C.s.p. nie je prípustné, ak

a) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšuje desaťnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
b) napadnutý výrok odvolacieho súdu o peňažnom plnení v sporoch s ochranou slabšej strany neprevyšuje dvojnásobok minimálnej mzdy; na príslušenstvo sa neprihliada,
c) je predmetom dovolacieho konania len príslušenstvo pohľadávky a výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa písmen a) a b) (§ 422 ods. 1 C.s.p.); na určenie výšky minimálnej mzdy v prípadoch uvedených v odseku 1 je rozhodujúci deň podania žaloby na súde prvej inštancie (§ 422 ods. 2 C.s.p.).

Dovolanie len proti dôvodom rozhodnutia nie je prípustné (§ 423 C.s.p.).

Dovolanie môže podať strana sporu, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 C.s.p.).

Dovolanie môže podať intervenient, ak spolu so stranou, na ktorej vystupoval, tvoril nerozlučné spoločenstvo podľa § 77 C.s.p. (§ 425 C.s.p.).

Prokurátor môže podať dovolanie, ak sa konanie začalo jeho žalobou alebo ak do konania vstúpil (§ 426 C.s.p.).

Dovolanie sa podáva v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancii; ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 C.s.p.); dovolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom alebo dovolacom súde (§ 427 ods. 2 C.s.p.).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania podľa § 127 ods. 1 C.s.p. (t.j. ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje a podpis) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa toto rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 C.s.p.).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže dovolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 430 C.s.p.).

Dovolacie dôvody možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie dovolania (§ 434 C.s.p.).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom; dovolanie a iné podania dovolateľa musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 C.s.p.); povinnosť podľa odseku 1 neplatí, ak je
a) dovolateľom fyzická osoba, ktorá má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
b) dovolateľom právnická osoba a jej zamestnanec alebo člen, ktorý za ňu koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa,
c) dovolateľ v sporoch s ochranou slabšej strany podľa druhej hlavy tretej časti tohto zákona zastúpený osobou založenou alebo zriadenou na ochranu spotrebiteľa, osobou oprávnenou na zastupovanie podľa predpisov o rovnakom zaobchádzaní a o ochrane pred diskrimináciou alebo odborovou organizáciou a ak ich zamestnanec alebo člen, ktorý za ne koná má vysokoškolské právnické vzdelanie druhého stupňa (§ 429 ods. 2 C.s.p.).

Strany konania majú možnosť zvoliť si advokáta alebo sa obrátiť na Centrum právnej pomoci so žiadosťou o poskytnutie právnej pomoci (§ 160 ods. 2 C.s.p.). Žiadateľ, u ktorého hrozí nebezpečenstvo zmeškania lehoty, môže súčasne so žiadosťou požiadať centrum o predbežné poskytnutie právnej pomoci (§ 11 ods. 1 zákona č. 327/2005 Z. z.).

Ak má dovolanie vady podľa § 429 C.s.p. a dovolateľ na výzvu súdu prvej inštancie na odstránenie väd neodstráni vady, následkom neodstránenia väd dovolania je odmietnutie dovolania.